

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

27. oktoober 2016 *

Eelotsusetaotlus ? ELTL artikkel 267 ? Euroopa Kohtu pädevus — Mõiste „liidu õigusnorm“ — Direktiiv 89/106/EMÜ — Ehitustooteid puudutavate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamine — Euroopa Standardikomitee (CEN) poolt Euroopa Komisjoni mandaadi alusel heaks kiidetud standard — Standardi avaldamine Euroopa Liidu Teatajas — Ühtlustatud standard EN 13242:2002 — Liikmesriigi standard, millega võetakse üle ühtlustatud standard EN 13242:2002 — Eraõiguslike isikute vaheline lepingut käsitlev vaidlus — Toote liikmesriigi standardile, millega võetakse üle ühtlustatud standard, (mitte)vastavuse tuvastamise meetod ? Toote sellele standardile (mitte)vastavuse tuvastamise aeg — Direktiiv 98/34/EÜ — Tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord — Kohaldamisala

Kohtuasjas C-613/14,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Supreme Court'i (Iirimaa kõrgeim halduskohus) 19. detsembri 2014. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 30. detsembril 2014, menetluses

James Elliott Construction Limited

versus

Irish Asphalt Limited,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen, kohtunikud M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan ja D. Šváby (ettekandja),

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 19. novembri 2015. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- James Elliott Construction Limited, esindajad: E. Barrington, *SC*, C. Donnelly, *BL* ja B. Shipsey, *SC*, keda volitas *solicitor* D. O'Donovan,
- Irish Asphalt Limited, esindajad: T. Hogan, *SC*, *barrister* D. Conlan Smyth, N. Buckley, *BL*, keda volitas *solicitor* N. Mulherin,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

— Iirimaa, esindajad: A. Joyce, L. Williams ja J. Quaney, keda abistasid B. Kennedy, SC ja barrister G. Gilmore,

— Euroopa Komisjon, esindajad: A. C. Becker, G. Braga da Cruz ja G. Zavvos,

olles 28. jaanuari 2016. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada ELTL artiklit 267, nõukogu 21. detsembri 1988. aasta direktiivi 89/106/EMÜ ehitustooteid puudutavate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT 1989, L 40, lk 12; ELT eriväljaanne 13/09, lk 296) (muudetud nõukogu 22. juuli 1993. aasta direktiiviga 93/68/EMÜ (EÜT 1993, L 220, lk 1; ELT eriväljaanne 13/12, lk 173)) (edaspidi „direktiiv 89/106“) artiklit 4 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (EÜT 1998, L 204, lk 37; ELT eriväljaanne 13/20, lk 337) (viimati muudetud nõukogu 20. novembri 2006. aasta direktiiviga 2006/96/EÜ (ELT 2006, L 363, lk 81)) (edaspidi „direktiiv 98/34“) artikleid 1 ja 8 ning ühtlustatud standardit EN 13242:2002 „Ehitustöödel ja tee-ehituses kasutatavate sidumata ja hüdrauliliselt seotud materjalide täiteained“ (edaspidi „ühtlustatud standard EN 13242:2002“).
- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille ese on Irish Asphalt Limited poolt äriühingule James Elliott Construction Limited kivitäitematerjali tarnimine.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 89/106

- 3 Direktiivi 89/106 põhjendused 1, 4, 6, 7, 11 ja 12 on järgmised:

„liikmesriigid peavad tagama, et nende territooriumil asuvad hooned ja rajatised projekteeritakse ja ehitatakse viisil, mis ei ohusta inimesi, koduloomi ega vara, ja pidades ühtlasi kinni muudest olulistest nõuetest üldise heaolu huvides;

[...]

Euroopa Ülemkogu poolt juunis 1985 heakskiidetud siseturu väljakujundamist käsitleva valge raamatu lõige 71 kinnitab, et üldise poliitika raames pannakse erilist rõhku teatud sektoritele, sealhulgas ehitusele; tehniliste takistuste kõrvaldamine ehituse valdkonnas määral, mil neid ei saa kõrvaldada samaväärsuse vastastikuse tunnustamise alusel kõikide liikmesriikide seas, peaks järgima nõukogu 7. mai 1985. aasta resolutsioonis sätestatud uut lähenemisviisi, mis nõuab oluliste nõuete määratlemist ohutuse valdkonnas ja teistes aspektides, mis on tähtsad üldise heaolu seisukohalt, vähendamata liikmesriikide olemasolevaid ja põhjendatud kaitsetasandeid;

[...]

ühtlustatud standardite või muude tehniliste kirjelduste aluseks Euroopa tasandil ja Euroopa tehnilise tunnustuse koostamiseks või andmiseks kehtestatakse tõlgendusdokumendid konkreetse vormi andmiseks olulistele nõuetele tehnilisel tasandil;

need olulised nõuded on aluseks ehitustoodete ühtlustatud standardite koostamiseks Euroopa tasandil; suurima võimaliku eelise saavutamiseks ühtsel siseturul, võimalikult suure hulga tootjate juurdepääsuks sellele turule, turu võimalikult hea läbipaistvuse tagamiseks ja tingimuste loomiseks üldeeskirjade ühtlustatud süsteemi jaoks ehitustööstuses tuleks võimalikult suures ulatuses ja võimalikult kiiresti kehtestada ühtlustatud standardid; need standardid koostatakse eraõiguslike asutuste poolt ja nad peavad jääma mittekohustuslikeks tekstideks; Euroopa Standardikomitee (CEN) ja Euroopa Elektrotehnika Standardikomitee (CENELEC) on tunnustatud kui pädevad asutused ühtlustatud standardite vastuvõtmiseks kooskõlas komisjoni ja kahe nimetatud asutuse üldiste koostöösuunistega, mis allkirjastati 13. novembril 1984; ühtlustatud standard on käesoleva direktiivi tähenduses tehniline kirjeldus (Euroopa standard või ühtlustatud dokument), mis on vastu võetud ühe või mõlema nimetatud asutuse poolt komisjoni poolt antud mandaadi alusel kooskõlas nõukogu 28. märtsi 1983. aasta direktiiviga 83/189/EMÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord [EÜT 1983, L 109, lk 8];

[...]

toote kasutuskõlblikkust eeldatakse, kui ta vastab ühtlustatud standardile, Euroopa tehnilisele tunnustusele või ühenduse tasandil tunnustatud mitteühtlustatud tehnilisele kirjeldusele; juhul kui tooted ei oma suurt tähtsust oluliste nõuete seisukohalt ja kui nad kalduvad kõrvale olemasolevatest tehnilistest kirjeldustest, võib nende kasutuskõlblikkuse kinnitamiseks pöörduda volitatud asutuse poole;

selliselt kasutuskõlblikuks loetud tooted on kergesti äratuntavad EÜ vastavusmärgi järgi; neile tuleb tagada vaba liikumine ja vaba otstarbekohane kasutamine kogu ühenduse ulatuses“.

- 4 Selle direktiivi artikli 2 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 1 osutatud tooteid, mis on kavandatud kasutamiseks ehitistes, võib viia turule ainult juhul, kui nad on kõlblikud otstarbekohaseks kasutamiseks, see tähendab, et neil on sellised omadused, et ehitised, kuhu nad püsivalt paigaldatakse, üles pannakse, kasutatakse või monteeritakse, vastavad õige projekteerimise ja ehitamise korral artiklis 3 osutatud olulistele nõuetele, kui selliste ehitiste kohta kehtivad selliseid nõudeid sisaldavad eeskirjad.“

- 5 Selle direktiivi artikli 3 lõikes 1 on sätestatud:

„Ehitiste suhtes kohaldatavad olulised nõuded, mis võivad mõjutada toote tehnilisi omadusi, on sätestatud eesmärkide kaupa I lisas. Kohaldada võidakse ühte, mõnda või kõiki nõudeid; nõuded peavad olema täidetud majanduslikult põhjendatud tööea jooksul.“

- 6 Selle direktiivi artikli 4 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Standardeid ja tehnilisi tunnustusi nimetatakse käesoleva direktiivi tähenduses tehnilisteks kirjeldusteks.

Ühtlustatud standardid on käesoleva direktiivi tähenduses tehnilised kirjeldused, mille on vastu võtnud CEN või Cenelec või mõlemad, komisjoni poolt antud mandaatide alusel kooskõlas direktiiviga [83/189,] artiklis 19 osutatud komitee arvamuse põhjal ning kooskõlas komisjoni ja kahe nimetatud asutuse poolt 13. novembril 1984 allkirjastatud koostöö üldsätetega.

2. Kui ehitustoodetel on CE-märgis, mis näitab nende vastavust käesoleva direktiivi sätetele, sealhulgas V peatükis sätestatud vastavushindamise menetluste ja III peatükis sätestatud menetluse nõuetele, ja neid kasutades on võimalik püstitada selliseid rajatisi, mis õigesti konstrueerituna ja ehitatuna vastavad artiklis 3 märgitud olulistele nõuetele, käsitlevad liikmesriigid neid tooteid kasutamiskõlblikena. CE-märgis näitab:

- a) et tooted vastavad asjakohastele siseriiklikele standarditele, millesse võetakse üle ühtlustatud standardid, mille viited on avaldatud Euroopa Ühenduste Teatajas. Liikmesriigid avaldavad nimetatud siseriiklike standardite kohta viited;
- b) et nad vastavad Euroopa tehnilisele tunnustusele, mis on välja antud vastavalt III peatükis esitatud korrale

või

- c) et nad vastavad lõikes 3 osutatud siseriiklikele tehnilistele kirjeldustele selles osas, kus puuduvad ühtlustatud kirjeldused; selliste siseriiklike kirjelduste nimekiri koostatakse artikli 5 lõikes 2 sätestatud korras.“

7 Direktiivi 89/106 artikli 6 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid ei takista käesoleva direktiivi sätetele vastavate toodete vaba liikumist, turuleviimist ega kasutamist oma territooriumil.

Liikmesriigid tagavad, et riigiasutused või eraõiguslikud asutused, kes tegutsevad avaliku ettevõtjana või avalik-õigusliku asutusena monopolse seisundi tõttu, ei kehtesta eeskirju ega tingimusi, mis takistavad selliste toodete otstarbekohast kasutamist.“

8 Selle direktiivi artiklis 7 on sätestatud:

„1. [Ehitus]toodete ühtlustatud standardite kvaliteedi tagamiseks töötavad standardid välja Euroopa standardimisorganisatsioonid mandaatide alusel, mille annab komisjon [...].

2. Väljatöötatud standardid sõnastatakse võimaluse piires [ehitus]toote toimivusena, võttes arvesse tõlgendusdokumente.

3. Kui Euroopa standardimisorganisatsioonid on standardid välja töötanud, avaldab komisjon viited standarditele Euroopa Ühenduste Teataja C-seerias.“

9 Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2011. aasta määruse (EL) nr 305/2011, millega sätestatakse ehitustoodete ühtlustatud turustustingimused ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 89/106/EMÜ (ELT 2011, L 88, lk 5), artiklile 65 direktiiv 89/106 tühistati. Samas ei ole see määrus põhikohtuajas ajaliselt kohaldatav.

Direktiiv 98/34

10 Direktiivi 98/34, millega asendatakse direktiiv 83/189, artikli 1 punktides 3, 4 ja 11 on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

3) *tehniline spetsifikatsioon* – dokumendis sisalduv spetsifikatsioon, millega nähakse ette toote nõutavad omadused, nagu kvaliteet, kasutusotstarve, ohutus või mõõtmed, sealhulgas nõuded toote müüginimetuse, terminite, tunnuste, kontrollimise ja kontrollimeetodite, pakendamise, märgistamise või etikettimise ning vastavushindamismenetluse kohta.

[...]

4) *muud nõuded* – nõuded, mis ei ole tehniline spetsifikatsioon ja mis esitatakse tootele eelkõige tarbijate või keskkonna kaitsmise eesmärgil ning mis mõjutavad tema elutsüklit pärast turuleviimist, nagu kasutamise, ringlussevõtu, taaskasutamise või kõrvaldamise tingimused, kui need võivad oluliselt mõjutada toote koostist, olemust või turustamist;

[...]

11) *tehnilised eeskirjad* – tehnilised spetsifikatsioonid ja muud nõuded või teenuseid puudutavad eeskirjad, sealhulgas vastavad haldusnormid, mille järgimine turustamisel, teenuste pakkumisel, teenusepakkuja asutamisel või teenuste kasutamisel liikmesriigis või selle põhiosas on *de jure* või *de facto* kohustuslik, samuti liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis keelavad toote valmistamise, impordi, turustamise, kasutamise või keelavad teenuste pakkumise või kasutamise või teenusepakkuja asutamise, välja arvatud need normid, mis on sätestatud artiklis 10.

De facto tehniliste eeskirjade hulka kuuluvad:

- liikmesriigi õigus- ja haldusnormid, milles viidatakse kas tehnilistele spetsifikatsioonidele, muudele nõuetele või teenuseid puudutavatele eeskirjadele või ametiala- või tegevusjuhistele, milles omakorda viidatakse tehnilistele spetsifikatsioonidele, muudele nõuetele või teenuseid puudutavatele eeskirjadele ning mille järgimine lubab oletada vastavust eespool nimetatud õigus- ja haldusnormidega kehtestatud kohustustele,
- vabatahtlikud kokkulepped, mille puhul riigiasutus on üks lepinguosaline ja mis üldistes huvides näevad ette tehniliste spetsifikatsioonide, muude nõuete või teenuseid puudutavate eeskirjade järgimise, välja arvatud riigihangete pakkumistingimused,
- tehnilised spetsifikatsioonid, muud nõuded või teenuseid puudutavad eeskirjad, mis on seotud toodete või teenuste tarbimist mõjutavate fiskaal- või finantsmeetmetega, soodustades selliste tehniliste spetsifikatsioonide, muude nõuete või teenuseid puudutavate eeskirjade järgimist; siia ei kuulu siseriiklike sotsiaalkindlustussüsteemidega seotud tehnilised spetsifikatsioonid või muud nõuded.“

11 Selle direktiivi artikli 8 lõigetes 1 ja 3 on sätestatud:

„1. Piiramata artikli 10 kohaldamist, edastavad liikmesriigid viivitamata komisjonile kõik tehniliste eeskirjade eelnõud, välja arvatud siis, kui tegemist on rahvusvahelise või Euroopa standardi täieliku teksti ülevõtmisega, mille puhul piisab teatest vastava standardi kohta; nad teatavad komisjonile ka põhjused, miks selliste tehniliste eeskirjade jõustamine oli vajalik, kui neid põhjusi ei ole eelnõus juba selgitatud. nad teatavad komisjonile ka põhjused, miks selliste tehniliste eeskirjade jõustamine oli vajalik, kui neid põhjusi ei ole eelnõus juba selgitatud.

[...]

Liikmesriigid edastavad eelnõu eespool nimetatud tingimustel uuesti, kui nad teevad sellesse muudatusi, mis oluliselt muudavad eelnõu reguleerimisala, lühendavad esialgu planeeritud rakendamise ajakava, lisavad spetsifikatsioone või nõudeid või teevad viimati nimetatuid rangemaks.

[...]

3. Liikmesriigid edastavad tehniliste eeskirjade lõpliku teksti viivitamata komisjonile.“

Standard EN 13242:2002

- 12 Standardi EN 13242:2002 koostas standardikomitee CEN/TC 154 „Aggregates“ ja CEN kiitis selle heaks 23. septembril 2002, tuginedes direktiivi 89/106 alusel komisjoni poolt 6. juulil 1998 antud volitusele (M 125 – CEN/CENELEC-ile antud mandaat täitematerjalide ühtlustatud standarditega seotud standardimistöö teostamiseks, edaspidi „mandaat M 125“).

– Mandaat M 125

- 13 Mandaadi M 125 eessõnas on öeldud:

„[...] Üks direktiivi eesmärk on tehniliste takistuste kõrvaldamine ehituse valdkonnas määral, mil neid ei saa kõrvaldada samaväärsuse vastastikuse tunnustamise alusel kõikide liikmesriikide seas. Esimeses etapis hõlmavad standardiseerimismandaadid ehitustooteid, mis võivad endast kujutada tehnilisi kaubandustõkkeid.

Käesoleva mandaadi eesmärk on kehtestada ühtlustatud Euroopa standardite arengu ja kvaliteediga seotud normid, selleks et teha ühelt poolt võimalikuks siseriiklike õigus- ja haldusnormide (edaspidi „eeskirjad“) ühtlustamine ja teiselt poolt anda alust eeldada, et neile standarditele vastavad tooted on otstarbekohaseks kasutamiseks kõlblikud, nii nagu see on määratletud direktiivis.“

- 14 Selle dokumenti II peatükk „Mandaadi täitmine“ näeb ette järgmist:

„1. CEN/CENELEC esitab komisjonile üksikasjaliku tööprogrammi hiljemalt kolm kuud pärast direktiivi 83/189 alusel moodustatud komitee poolt heakskiitmist.

[...]

5. Kõik ettepanekud lisada mandaadis nimetamata tooteid, kasutusviise, materjale või muud, mida standardikomitee peab siiski vajalikuks, esitatakse komisjoni talitustele hindamiseks tööprogrammist eraldi. Mandaadiga hõlmamata toodete jaoks koostatud standarditel ei ole ühtlustatud standardite staatust. Lisaks direktiivi [98/34] artikli 4 lõikes 1 sätestatule tuleb arvestada asjaoluga, et kõigi mandaadiga hõlmatud toodete puhul järgitakse komisjoni asjakohase otsuse kohast vastavuse tõendamise süsteemi, kuid sama ei kehti hõlmamata toodete puhul.

6. Kõik ettepanekud mandaadis nimetamata omaduste ja vastupidavusaspektide lisamiseks, mida standardikomitee peab siiski vajalikuks, tuleb esitada tööprogrammi eraldi peatükis ning neid kontrollivad komisjoni talitused.

[...]

8. CEN-i tehnilised komiteed peavad andma tehnilise vastuse mandaadi tunnuste kindlaksmääramiseks, arvestades allpool sõnastatud tingimusi. Väljapakutavad katsemeetodid peavad olema otseselt seotud vastava nõutava omadusega ega tohi viidata mandaadiga hõlmamata omaduste kindlakstegemise meetoditele. Vastupidavusnõudeid tuleks käsitleda raamistikus, mille määrab kindlaks tehnika praegune tase.

9. Viited katse- ja arvutusmeetoditele peavad olema kooskõlas taotletava ühtlustamisega. Üldiselt tuleks konkreetse toote või tooteperekonna iga omaduse kindlakstegemiseks viidata vaid ühele meetodile.

Kui aga mingi toote või tooteperekonna puhul tuleb õigustatud põhjustel viidata sama omaduse kindlakstegemiseks rohkem kui ühele meetodile, peab see olema põhjendatud. Sel juhul tuleks kõik viidatud meetodid siduda sidesõnaga „või” ja esitada tuleks viide rakendamisele.

Kõigil muudel juhtudel saab kaht või enam katse- või arvestusmeetodit ühe omaduse kindlakstegemiseks aktsepteerida üksnes siis, kui nende vahel esineb korrelatsioon või see on võimalik luua. Vastavas ühtlustatud tootestandardis peab seejärel olema neist üks valitud võrdlusmeetodiks.

Katse- ja/või arvutusmeetoditel peab võimalusel olema horisontaalne iseloom, mis hõlmab võimalikult laia toodeteringi.

[...]

12. Käesoleva mandaadi ulatust võib vajaduse korral muuta või täiendada. Tööprogrammi heakskiitmine komisjoni poolt ei tähenda kõigi nimetatud elementide aktsepteerimist tugistandardina. Tehnilised komiteed peavad tõendama otsest seost nende elementide ja asjaomaste toodete ühtlustamise vajaduse, ette nähtud kasutuste ja mandaadis nimetatud omaduste vahel. Lisaks ei välista tööprogrammi heakskiitmine võimalust, et CEN lisab sellesse uusi elemente mandaadi tingimuste täielikuks järgimiseks.

[...]

15. CEN/CENELEC teavitab komisjoni kõigist mandaadi täitmisega seonduvatest probleemidest ja esitab mandaadi raames tehtud töö seisu kohta aastaaruande.
16. Aruanne töö seisu kohta sisaldab tehtud tööde kirjeldust ja selles on ära toodud esinenud poliitilised või tehnilised raksused, eelkõige sellised, mis võivad põhjustada liikmesriikide ametiasutuste vastuväiteid või direktiivi [98/34] artikli 5 lõike 1 kohaldamist.
17. Aruandele töö seisu kohta lisatakse iga mandaadis nimetatud standardi viimased eelnõud ja viimased aruanded alltöövõtu korras tellitud tööde kohta.

[...]

19. CEN/CENELEC kiidab selle mandaadi heaks üksnes pärast komisjoni talituste poolt tööprogrammi aktsepteerimist.

[...]

21. CEN/CENELEC esitab Euroopa ühtlustatud standardi lõplikud eelnõud ja asjaomased kaasnevad standardid komisjoni talitustele nende käesolevale mandaadiga kooskõla kinnitamiseks vastavalt CEN/CENELEC ja komisjoni kokkulepitud ajakavale, millel on viidatud punktis II.2.d).“

- 15 Selle dokumenti III peatükk „Ühtlustatud standardid” on sõnastatud järgmiselt:

- „1. Ühtlustatud standardid koostatakse selleks, et näidata, et need tooted, mis on esitatud I ja II lisas, täidavad olulisi nõudeid. Kuna üks direktiivi eesmärk on kõrvaldada kaubandustõkked, sõnastatakse sellest tulenevad standardid võimaluse piires toote toimivusena (direktiivi artikli 7 lõike 2), võttes arvesse tõlgendusdokumente.

2. Ühtlustatud standardis sisaldub:

[...]

— (Arvutus-, katse- või muud) meetodid või viide standardile, mis sisaldab meetodeid nende omaduste kindlakstegemiseks.

[...]“.

- 16 Mandaadi M 125 lisades 1–3 täpsustatakse vastavalt mandaadi kohaldamisala, tehniline võrdlusraamistik ning vastavusnõuded.

– Ühtlustatud standard EN 13242:2002

- 17 Ühtlustatud standardi EN 13242:2002 punkti 1 teises lõigus on märgitud, et see „määratleb ka toodete käesolevale [ühtlustatud] standardile vastavuse hindamise korra“.

- 18 Kõnealuse ühtlustatud standardi punktis 6 „Keemilised nõuded“ on sõnastatud järgmiselt:

„6.1 Üldteave

Vajadus teha katseid käesoleva peatüki omaduste kindlaksmääramiseks ja deklareerimiseks sõltub kivitäitematerjali lõplikust kasutusotstarbest või päritolust. Kui on nõutav, tuleb teha 6. peatükis täpsustatud katsed, et kindlaks määrata vastavad keemilised omadused.

[...]

6.3 Üldväävel

Kui on nõutav, deklareeritakse standardi EN 1744-1:1998 [vastuvõetud CEN-i poolt väljaspool komisjoni mandaati ja direktiivi artiklis 7 sätestatud menetlust] 11. peatüki järgi kindlaks määratud üldväävlisisaldus kivitäitematerjalis tabelis 13 [„Maksimaalse üldväävlisisalduse kategooriad“] täpsustatud vastava kategooria järgi.

Kivitäitematerjalid	Üldväävlisisaldus %	Kategooria (S)
Täitematerjalid, mis ei ole õhu käes jahutatud, kõrgahju terasetööstuse täitematerjalid	$\leq 1\%$ $> 1\%$	S_1 $S_{Deklareeritud}$
	Erinõueteta	S_{NR}
Õhu käes jahutatud, kõrgahju terasetööstuse täitematerjalid	$\leq 2\%$ $> 2\%$	S_2 $S_{Deklareeritud}$
	Erinõueteta	S_{NR}

[...]“.

- 19 Kõnealuse ühtlustatud standardi „Lisa ZA (JUHISED) ? Käesoleva Euroopa standardi punktid, mis puudutavad keskvõimu või liidu direktiivide teisi sätteid“ sõnastuse kohaselt „Euroopa standardi [EN 13242:2002] käesoleva lisa punktid täidavad [direktiivi 89/106] alusel antud mandaadi nõudeid“ ja „nende punktide järgimine lubab eeldada selle Euroopa standardiga hõlmatud täitematerjali kõlblikkust selles viidatud otstarbekohaseks kasutamiseks“.

- 20 Ühtlustatud standardi EN 13242:2002 viited avaldati 27. märtsi 2003. aasta Euroopa Liidu Teatajas (ELT 2003, C 75, lk 8).

Iiri õigus

Kaupade müügi ja teenuste osutamise seadus

- 21 Iiri 1980. aasta kaupade müügi ja teenuste osutamise seaduse (Sale of Goods and Supply of Services Act 1980) artikliga 10 lisati 1893. aasta kaupade müügi seadusesse (Sale of Goods Act 1893) artikkel 14, milles on sätestatud:

„(1) Kui käesoleva seaduse muudest sätetest või muust käesoleva seaduse alusel vastu võetud õigusnormist ei tulene teisiti, ei kohaldu müügilepingu alusel tarnitud kaupade kvaliteedi või konkreetseks otstarbeks sobivuse kohta tuletatud tingimust ega garantiid.

(2) Kui müüja müüb kaupa äritegevuse käigus, kohaldub tuletatud tingimus, et lepingu alusel tarnitud kaup on turustuskvaliteediga, välja arvatud järgmistel juhtudel:

- (a) kui esineb puudusi, millele on enne lepingu sõlmimist konkreetselt ostja tähelepanu juhitud või
- (b) puuduste korral, mis juhul, kui ostja enne lepingu sõlmimist kaupa uurib, oleks sellise uurimise käigus pidanud ilmnema.

(3) Kaup on turustuskvaliteediga juhul, kui see on kõlblik vastavaks otstarbeks või otstarbeks, milleks sellist liiki kaupa tavaliselt ostetakse, ja sellise vastupidavusega, mida on mõistlik oodata, arvestades seda kirjeldavaid avaldusi, hinda (kui see on asjakohane) ja kõiki teisi asjakohaseid asjaolusid ning käesolevas seaduses esinevat mis tahes viidet müügikõlbmatule kaubale tõlgendatakse vastavalt.

(4) Kui müüja turustab kaupa äritegevuse käigus ja ostja teeb müüjale sõnaselgelt või kaudselt teatavaks erilise otstarbe, mille jaoks kaupa ostetakse, esineb tuletatud tingimus, et lepingu alusel tarnitud kaup on selleks otstarbeks mõistlikult kõlblik, olenemata sellest, kas tegemist on otstarbega, milleks sellist kaupa tavaliselt tarnitakse, välja arvatud juhul, kui asjaoludest selgub, et ostja ei tuginenud või ei saanud mõistlikult tugineda müüja erialastele oskustele või teadmistele.

[...]“.

Standard I.S. EN 13242:2002

- 22 Standard EN 13242:2002 on Iirimaa rakendatud Iirimaa Riikliku Standardiameti (National Standard Authority of Ireland) poolt standardiga I.S. EN 13242:2002.

Põhikohtuasja asjaolud ja eelotsuse küsimused

- 23 James Elliott Constructioni poolt Dublinis (Iirimaa) Ballymun'i noortekeskuse ehitamiseks ette nähtud tehnilises kirjelduses oli määratud, et hoone sisepõrandad tuleb ehitada 225 mm „ettevõtlusministeeriumi (Department of Enterprise) nõuetele vastava hästi kokkupressitud kivipuiste Clause 804“ peale. Selleks tarnis Irish Asphalt Elliott Constructionile toote, mis oli tähistatud nimega „Clause 804 hardcore“.

- 24 Pärast ehitustööde lõppemist tekkisid põrandatesse ja lagedesse praod, mis muutsid hoone kasutamiskõlbmatuks. James Elliott Construction võttis vastutuse ja tegi 1,5 miljoni euro ulatuses remonditööd.
- 25 James Elliott Construction esitas 13. juunil 2008 Irish Asphalti vastu kahju hüvitamise hagi põhjendusel, et asjaomased puudused on tingitud sellest, et Irish Asphaltii tarnitud täitematerjal Clause 804 sisaldas püriiti.
- 26 High Court (kõrgem kohus, Iirimaa) leidis 25. mai 2011. aasta otsuses, et betooni puudused olid tingitud Irish Asphalti poolt James Elliott Constructionile tarnitud täitematerjalis esinevast püriidist. Ta leidis, et hoonest võetud täitematerjali analüüsid näitasid, et see ei vastanud Iiri standardile I.S. EN 13242:2002, millega võeti üle Euroopa standard EN 13242:2002, muu hulgas väävlisisalduse poolest.
- 27 Seetõttu asus ta seisukohale, et Irish Asphalt rikkus lepingulist kohustust tarnida vastavalt kaupade müügi seaduse artikli 14 lõikele 2 „turustuskvaliteediga“ ja „kõlblikku“ täitematerjali.
- 28 Irish Asphalt kaebas selle otsuse edasi Supreme Courti (Iirimaa kõrgeim kohus).
- 29 Supreme Court (Iirimaa kõrgeim kohus) tegi 2. detsembril 2014 kohtuotsuse, mis käsitles üksnes liikmesriigi õigust puudutavaid küsimusi ja otsustas jätta apellatsioonkaebuse rahuldamata, ilma et see mõjutaks liidu õigusega seotud küsimusi.
- 30 Selles osas soovib nimetatud kohus esiteks teada, milline on ehitustooteid käsitleva Euroopa ühtlustatud standardi õiguslik seisund ja asjakohasus kahe eraõigusliku isiku lepingulistes suhetes, kui kauba tarnelepingus on viidatud liikmesriigi standardile, mis on vastu võetud ühtlustatud standardi rakendamiseks; teiseks palub ta tõlgendada Euroopa standardi EN 13242:2002 kohaldamisala ja sisu eelkõige selles osas, et teada saada millised eeldused tulenevad selle standardi järgimisest ja milliste tõenditega saab neid eeldusi ümber lükata, ja kolmandaks palub ta selgitada, milline seos on ühelt poolt liikmesriigi õigusnormidel, mille alusel eeldatakse vaikimisi teatud lepingutingimuste olemasolu, ja teiselt poolt direktiivist 98/34 tuleneval liikmesriikide teavitamiskohustusel.
- 31 Neil asjaoludel otsustas Supreme Court (Iirimaa kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. a) Kui eraõigusliku lepingu tingimused kohustavad poolt tarnima toodet, mis on toodetud kooskõlas siseriikliku standardiga, mis on vastu võetud Euroopa sellise standardi rakendamiseks, mis omakorda on kehtestatud direktiivi 89/106 sätete kohaselt antud komisjoni mandaadi alusel, siis kas selle standardi tõlgendamine on küsimus, mille osas võib taotleda ELTL artikli 267 alusel Euroopa Liidu Kohtult eelotsust?
- b) Kui vastus küsimusele 1a on jaatav, siis kas standardi EN 13242:2002 kohaselt on nõutav, et selle standardi järgimist või rikkumist saab tõendada üksnes standardis EN 13242:2002 viidatud CEN-i (ilma mandaadita antud) standardite järgi läbi viidud katsete tulemustega, kui need katsed on läbi viidud tootmise ja/või tarnimise ajal; või võib selle standardi (ja vastavalt ka lepingu) rikkumist tuvastada hiljem läbi viidud katsete tulemustega, kui selliste katsete tulemused tõendavad loogiliselt standardi rikkumist?
2. Kui siseriiklik kohus arutab eraõiguslikku lepingu rikkumise hagi, mis käsitleb toodet, mis on toodetud kooskõlas Euroopa standardiga, mis on välja antud komisjonilt [direktiivi 89/106] kohaselt saadud mandaadi alusel, on ta kohustatud jätma kohaldamata liikmesriigi õiguse sätteid, millest tulenevad müügiks ja otstarbeks kõlblikkuse või kvaliteediga seotud [eeldatavad lepingu-] tingimused, tuginedes sellele, et [need] seadusest tulenevad tingimused või nende kohaldamine loovad standardeid, millest ei ole direktiivi 98/34 sätetega kooskõlas teavitatud?

3. Kas siseriiklik kohus – kes arutab eraõigusliku lepingu rikkumise hagi, mis väidetavalt tuleneb sellest, et on rikutud müügi- või kasutuskõlblikkuse tingimust (mille olemasolu tuleneb vaikimisi seadusest ja mida nad ei ole muutnud ega kohaldamata jätnud) seoses tootega, mis on toodetud kooskõlas standardiga EN 13242:2002 – on kohustatud lähtuma eeldusest, et see toode on turustuskvaliteediga ja otstarbeks kõlblik, ja kas sel juhul võib sellist eeldust ümber lükata üksnes tõenditega, mis näitavad standardi EN 13242:2002 rikkumist ja on saadud katsete abil, mis on läbi viidud toote tarnimise ajal ja kooskõlas standardis EN 13242:2002 viidatud katsete ja protokollidega?
4. Kui vastus nii küsimusele 1a kui ka 3 on jaatav, siis kas standardiga EN 13242:2002 või selle alusel on kehtestatud täitematerjali lõpliku väävlisisalduse piirmäär, mistõttu selle piirmäära järgimine oli nõutav muu hulgas selleks, et tekiks müügi- või kasutuskõlblikkuse eeldus?
5. Kui vastus nii küsimusele 1a kui ka 3 on jaatav, siis kas standardi EN 13242:2002 lisaga ZA ja/või ehitustoodete direktiivi 89/106 artikliga 4 loodud eeldusele tuginemiseks on vajalikud tõendid selle kohta, et tootel oli CE-märgis?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimese küsimuse punkt a, mis käsitleb Euroopa Kohtu pädevust

- 32 Esimese küsimuse punktiga a palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, kas ELTL artiklit 267 tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriigi kohtule on esitatud läbivaatamiseks vaidlus, mis puudutab eraõiguslikku lepingut, mille alusel üks lepingupool võtab kohustuse tarnida toode, mis vastab liikmesriigi standardile, millega võetakse üle ühtlustatud standard direktiivi 89/106 artikli 4 lõike 1 tähenduses, ja mille viited on komisjon avaldanud Euroopa Liidu Teataja C-seerias, siis on Euroopa Kohus pädev tõlgendama seda standardit eelotsusemenetluses.
- 33 Kõigepealt tuleb rõhutada ühelt poolt seda, et eelotsusetaotluse kohaselt on põhikohtuasjas käsitletava tehnilise standardiga I.S. EN 13242:2002 Iiri standardiamet Iiri õigusesse üle võtnud ühtlustatud standardi EN 13242:2002. Seega sõltub esimese standardi tähendus otseselt teisele antud tõlgendusest.
- 34 Teiselt poolt tuleb meenutada, et kohtupraktika kohaselt on Euroopa Kohus pädev tõlgendama akte, mille on küll vastu võtnud organid, keda ei saa liigitada „liidu institutsioonideks, organiteks või asutusteks“, kuid mis siiski on olemuselt liidu õigusakti rakendamiseks või kohaldamiseks võetud meetmed (vt selle kohta kohtuotsused, 20.9.1990, Sevince, C-192/89, EU:C:1990:322, punkt 10, ja 21.1.1993, Deutsche Shell, C-188/91, EU:C:1993:24, punkt 17), ning sellist lahendust õigustab juba ELTL artikli 267 eesmärk, milleks on tagada kõigi liidu õiguskorra osaks olevate õigusnormide ühetaoline kohaldamine liidus, et vältida nende erinevat õigusemõju vastavalt neile erinevates liikmesriikides antavale tõlgendusele (kohtuotsus, 20.9.1990, Sevince, C-192/89, EU:C:1990:322, punkt 11).
- 35 Lisaks on Euroopa Kohus ka täpsustanud, et asjaolu, et liidu õigusakt ei ole siduv, ei takista Euroopa Kohtul ELTL artikli 267 kohase eelotsusetaotluse raames sellise õigusakti tõlgendamise üle otsustamast (kohtuotsus, 21.1.1993, Deutsche Shell, C-188/91, EU:C:1993:24, punkt 18).
- 36 Mis täpsemalt puudutab sellist ühtlustatud standardit, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, siis tuleb märkida, et direktiivi 89/106 artikli 4 lõikes 1 on määratletud ühtlustatud standardid kui tehnilised kirjeldused, mille on vastu võtnud CEN või CENELEC või mõlemad komisjoni poolt antud mandaatide alusel kooskõlas direktiiviga 83/189, ning nagu ilmneb nimetatud direktiivi põhjendustest 6 ja 7, kujutavad need endast direktiivi I lisas määratletud olulistele nõuetele konkreetse vormi andmist tehnilisel tasandil.

- 37 Vastavalt direktiivi 89/106 artikli 7 lõikele 3 avaldab komisjon Euroopa standardiorganite kehtestatud ühtlustatud standardid seejärel Euroopa Liidu Teataja C-seerias.
- 38 Direktiivi 89/106 artikli 4 lõike 2 kohaselt koosmõjus direktiivi põhjendusega 11 loob selline avaldamine eelduse, et nimetatud direktiiviga hõlmatud tooted, mis vastavad nende toodete ühtlustatud standardites määratletud tehnilistele nõuetele, vastavad selles direktiivis ette nähtud olulistele nõuetele (vt selle kohta kohtuotsus, 21.10.2010, Latchways ja Eurosafe Solutions, C-185/08, EU:C:2010:619, punkt 31), mis lubab neile kinnitada CE-märgise.
- 39 Direktiivis 89/106 ette nähtud olulistele nõuetele vastavuse eeldus ning CE-märgis annavad asjaomasele tootele selle direktiivi artikli 6 lõike 1 kohaselt koosmõjus selle põhjendusega 12 vaba liikumise, turuleviimise ja kõigi liidu liikmesriikide territooriumil vabalt kasutamise õiguse.
- 40 Eeltoodust tuleneb, et selline ühtlustatud standard, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, mis on vastu võetud direktiivi 89/106 alusel ja avaldatud Euroopa Liidu Teatajas, on osa liidu õigusest, kuna sellisele standardile viitamisega määratakse kindlaks, kas teatud tootele on kohaldatav direktiivi 89/106 artikli 4 lõikes 2 nimetatud eeldus või ei.
- 41 Nimelt võimaldab toote vastavus standardites määratletud tehnilistele nõuetele eeldada, et see toode täidab direktiivis 89/106 sisalduvad olulised nõuded. Sellest tuleneb, et asjaomane toode võib vabalt liikuda, seda võib viia turule ja vabalt kasutada kõigi liidu liikmesriikide territooriumil, mistõttu vastavalt nimetatud direktiivi artikli 6 lõikele 1 ei või liikmesriigid kehtestada täiendavaid nõudeid selliste toodete tegelikuks turulepääsuks ja oma territooriumil kasutamiseks (vt selle kohta kohtuotsus, 16.10.2014, komisjon vs. Saksamaa, C-100/13, EU:C:2014:2293, punktid 55, 56 ja 63).
- 42 Kuigi vastab tõele, et ehitustoote vastavust direktiivis 89/106 sisalduvatele olulistele nõuetele võib vajaduse korral tõendada muude vahenditega kui standardis viidatud vastavuse tõendamise meetoditega, ei sea see kahtluse alla ühtlustatud standardiga seotud õiguslikke tagajärgi.
- 43 Lisaks olgu märgitud, et kuigi sellise ühtlustatud standardi väljatöötamine on usaldatud eraõiguslikule isikule, on see siiski vajalik rakendusmeede, mis on rangelt piiritletud nimetatud direktiivis määratletud oluliste nõuetega, mida rakendatakse komisjoni algatusel, juhtimisel ja järelevalve all ning selle õigusmõju tekkimise tingimuseks on komisjoni poolt standardi viidete eelnev avaldamine Euroopa Liidu Teataja C-seerias.
- 44 Käesoleval juhul töötati standard EN 13242:2002 välja mandaadi M 125 raames, mille komisjon andis CEN-ile direktiivi 89/106 artikli 7 alusel, ja selle mandaadi II peatüki punkt 8 näeb ette, et Euroopa standardimisorganisatsioonid peavad andma tehnilise vastuse, milles tehakse kindlaks mandaadi omadused, arvestades selles sõnastatud tingimusi. Selleks määras komisjon kõnealuse mandaadi lisades 1 ja 2 täpselt kindlaks mandaadi ulatuse ja viidete tehnilise raamistiku nende toodete ja tooteperede kaupa, millele ta kehtestab toimivuse ja vastupidavusomaduste kindlakstegemise meetodid. Selle mandaadi lisa 3 alusel nõudis komisjon veel CEN-ilt koostatavas ühtlustatud standardis teatud hulga nõuetele vastavuse tõendamise süsteemide täpsustamist.
- 45 Samuti ilmneb mandaadi M 125 II peatüki punktide 1 ja 19, et enne standardimisasutuste poolt selle mandaadi heakskiitmist peab ta esiteks töötama komisjoni määratud tähtaja jooksul välja tööprogrammi, mille too peab heaks kiitma. Teiseks tuleb nimetatud peatüki punktide 5 ja 6 kohaselt esitada komisjonile hindamiseks kõik ettepanekud selles mandaadis nimetatud elementide lisamiseks. Kolmandaks teostab komisjon kõnealuse peatüki punktide 15–17 ja 21 kohaselt standardimisasutuste töö üle üksikasjalikku järelevalvet, millega kaasneb asutuse korrapärane aruandmiskohustus ning kõnealuse institutsiooni poolt ühtlustatud standardite lõplike eelnõude vastavuse kontrollimine, enne kui nende viited avaldatakse Euroopa Liidu Teataja C-seerias.

- 46 Nagu seda on kirjeldatud 16. oktoobri 2014. aasta kohtuotsuses komisjon *vs.* Saksamaa (C-100/13, EU:C:2014:2293) tagab komisjon ELTL artiklis 258 ette nähtud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse abil ka ühtlustatud standardite täieliku õigusmõju. Selles kohtuotsuses leidis Euroopa Kohus, et kehtestades ehitustoodetele, mida käsitlevad mitu ühtlustatud standardit, täiendavaid nõudeid toodete tegelikuks turulepääsuks ja kasutamiseks Saksamaa territooriumil, rikkus see liikmesriik direktiivi 89/106 artikli 4 lõikest 2 ja artikli 6 lõikest 1 tulenevaid kohustusi.
- 47 Niisiis tuleb vastata esimene küsimuse punktile a, et ELTL artikli 267 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et Euroopa Kohus on pädev tõlgendada eelotsusemenetluses ühtlustatud standardit direktiivi 89/106 artikli 4 lõike 1 tähenduses, mille viited on komisjon avaldanud Euroopa Liidu Teataja C-seerias.

Esimese küsimuse punkt b

- 48 Arvestades esimese küsimuse punktile a antud vastust tuleb vastata esimese küsimuse punktile b, milles eelotsusetaotluse esitanud kohus palub sisuliselt selgitust, kas ühtlustatud standardit EN 13242:2002 tuleb tõlgendada nii, et sellega on lubatud kohtuvaidluses, mis puudutab eraõiguslikku lepingut, mille alusel üks lepingupool võtab kohustuse tarnida toode, mis vastab liikmesriigi standardile, millega võetakse üle ühtlustatud standardi direktiivi 89/106 artikli 4 lõike 1 tähenduses ja mille viited on komisjon avaldanud Euroopa Liidu Teataja C-seerias, tõendada standardi tehnilisele kirjeldusele mittevastavust ka muude kui selles sõnaselgelt ette nähtud katsevahenditega ning, et nii ühtesid kui ka teisi katsevahendeid võib kasutada igal ajal toote majandusliku kasutusea jooksul.
- 49 Kõigepealt olgu märgitud, et vastavalt ühtlustatud standardi EN 13242:2002 punkti 1 teisele lõigule, mille kohaselt see „määratleb ka toodete käesolevale Euroopa standardile vastavuse hindamise korra“ on selle ühtlustatud standardi punkti 6 „Keemilised nõuded“ punktis 6.3 ette nähtud, et üldväävlisisaldus kivitäitematerjalis, mis tuleb deklareerida kõnealuse ühtlustatud standardi tabelis 13 „Maksimaalse üldväävlisisalduse kategooriad“ täpsustatud vastava kategooria järgi, määratakse kindlaks Euroopa standardi EN 1744-1:1998 järgi.
- 50 Samas olgu meenutatud, et nagu on märgitud direktiivi 89/106 põhjenduses 4, on direktiivi eesmärk kõrvaldada kaubandustõkked, luues eeldused, mis võimaldavad ehitustooteid liidu territooriumil vabalt turustada (vt selle kohta kohtuotsus, 18.10.2012, Elenca, C-385/10, EU:C:2012:634, punkt 15).
- 51 Sellest järeldub, et direktiiviga 89/106, mille eesmärk piirdub kaubandustõkete kõrvaldamisega, ei püüta ühtlustada tingimusi ega viise, kuidas ehitustooteid hoonete rajamisel ja tsiviilehituses konkreetselt kasutatakse, vaid nende toodete turule lubamise korda.
- 52 Seega ei ühtlustata direktiiviga 89/106, ühtlustatud standardiga EN 13242:2002 ega muu hulgas viimatinimetatu punktiga 6.3, milles määratakse kindlaks sellega hõlmatud täitematerjali väävlisisalduse kindlaksmääramise kord, liikmesriigi õigusnorme, mida kohaldatakse sellise lepingut käsitleva vaidluse suhtes, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, mis puudutab ehitustoodet puudutava lepingu tingimustele vastavuse määramise viisi või ajahetke, millal kõnealuse ehitustoote vastavust tuleb tõendada.
- 53 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb esimese küsimuse punktile b vastata, et ühtlustatud standardit EN 13242:2002 tuleb tõlgendada nii, et see ei ole siduv liikmesriigi kohtu jaoks, kes vaatab läbi kohtuvaidlust, mis puudutab sellise eraõiguslikku lepingu täitmist, mille alusel üks lepingupool võtab kohustuse tarnida ehitustoodet, mis vastab liikmesriigi standardile, millega võetakse üle nimetatud ühtlustatud standard, kui see vaidlus puudutab ehitustoodet käsitleva lepingu tingimustele vastavuse määramise viisi või ajahetke, millal kõnealuse ehitustoote vastavust tuleb tõendada.

Kolmas küsimus

- 54 Kolmanda küsimusega, mida tuleb käsitleda järgmisena, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada kas direktiivi 89/106 artikli 4 lõiget 2 koosmõjus selle põhjendusega 12 tuleb tõlgendada nii, et ühtlustatud standardiga kooskõlas toodetud ehitustoote kasutuskõlblikkuse eelduse tõttu peab liikmesriigi kohus kindlaks määrama sellise toote müügi- või kasutuskõlblikkuse, kui kaupade müüki reguleeriv liikmesriigi selline üldnorm, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, nõuab ehitustootelt selliseid omadusi. Jaatava vastuse korral küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult, milline on selle eelduse ümberlükkamise kord.
- 55 Nagu ilmneb direktiivi 89/106 artikli 2 lõikest 1, on direktiivi eesmärk tagada, et ehitustooteid, mis on mõeldud kasutamiseks ehitistes, võib viia turule ainult juhul, kui nad on kõlblikud otstarbekohaseks kasutamiseks, see tähendab, et neil on sellised omadused, et ehitised, kuhu nad püsivalt paigaldatakse, üles pannakse, kasutatakse või monteeritakse, vastavad õige projekteerimise ja ehitamise korral selle direktiivi artiklis 3 osutatud olulistele nõuetele, kui selliste ehitiste kohta kehtivad selliseid nõudeid sisaldavad eeskirjad.
- 56 Nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 39, on liidu õiguslooja kehtestanud kasutuskõlblikkuse eelduse süsteemi, mis annab direktiivi 89/106 artiklis 3 märgitud ja ühtlustatud standardites täpsustatud olulistele nõuetele vastavale tootele vastavalt direktiivi artikli 6 lõikele 1 koosmõjus selle põhjendusega 12 vaba liikumise, turuleviimise ja kõigi liidu liikmesriikide territooriumil vabalt kasutamise õiguse.
- 57 Sellest tuleneb, et sellise vastavuseelduse eesmärk on üksnes anda ühtlustatud standardis määratletud tingimustele vastavale ehitustootele liidus vaba liikumise õigus.
- 58 Niisiis ei saa samadel põhjustel, kui on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 51, direktiivi 89/106 tõlgendada nii, et sellega ühtlustatakse ehitustoodete müügilepingutele kohaldatavaid liikmesriigi eeskirju, mida võidakse kohaldada vaikselt.
- 59 Seetõttu ei saa direktiivi 89/106 artikli 4 lõikes 2 koosmõjus selle põhjendusega 12 ette nähtud vastavuseeldust kohaldada lepingut käsitlevas vaidluses, hindamaks, kas üks lepingupool on järginud liikmesriigi lepinguõigusest tulenevat nõuet.
- 60 Kolmanda küsimuse esimesele poolele antud vastust arvestades ei ole küsimuse teisele poolele vaja vastata.
- 61 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb vastata kolmandale küsimusele, et direktiivi 89/106 artikli 4 lõiget 2 koosmõjus selle põhjendusega 12 tuleb tõlgendada nii, et ühtlustatud standardiga kooskõlas toodetud ehitustoote kasutuskõlblikkuse eeldus ei kohusta liikmesriigi kohut kindlaks määrama sellise toote müügi- või kasutuskõlblikkust, kui kaupade müüki reguleeriv liikmesriigi selline üldnorm, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, nõuab ehitustootelt selliseid omadusi.

Neljas ja viies küsimus

- 62 Eelotsusetaotluse esitanud kohus esitas neljanda ja viienda küsimuses üksnes juhuks, kui esimese küsimuse punktile a vastatakse jaatavalt ja kolmandale küsimusele vastamine ei ole vajalik.

Teine küsimus

- 63 Oma teise küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 11 tuleb tõlgendada nii, et kahe eraõigusliku isiku vahelises vaidluses lepinguliste õiguste ja kohustuste üle peab liikmesriigi kohus jätma kohaldamata liikmesriigi sellise õigusnormi,

nagu käsitletakse põhikohtuasjas, mis näeb ette, et kui pooled ei lepi kokku teisiti, siis kohaldatakse müügi- ja kasutuskõlblikkuse või kvaliteedi suhtes vaikimisi lepingutingimusi, kuna kõnealune õigusnorm kujutab endast „tehnilist eeskirja” selle direktiivi artikli 1 punkti 11 tähenduses, millest liikmesriik ei ole komisjoni selle direktiivi artikli 8 lõike 1 kohaselt teavitanud.

- 64 Kõigepealt olgu meenutatud, mida õigesti tõi esile eelotsusetaotluse esitanud kohus, et järjepideva kohtupraktika kohaselt saab eraõiguslike isikute vahelises vaidluses viidata sellise siseriikliku tehnilise eeskirja kohaldamise võimatusele, millest ei ole direktiivi 98/34 artikli 8 kohaselt teatatud (vt kohtuotsused, 30.4.1996, CIA Security International, C-194/94, EU:C:1996:172, punkt 54, ja 26.9.2000, Unilever, C-443/98, EU:C:2000:496, punktid 40–43, 48 ja 49).
- 65 Eelnevalt tuleb siiski kontrollida kas põhikohtuasjas käsitletav õigusnorm kujutab endast tegelikult „tehnilist eeskirja” kõnealuse direktiivi artikli 1 punkti 11 tähenduses.
- 66 Nimetatud sättest ilmneb, et mõiste „tehnilised eeskirjad” jaguneb kolmeks kategooriaks: esiteks „tehniline spetsifikatsioon” direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 3 tähenduses, teiseks „muud nõuded” selle direktiivi artikli 1 punkti 4 määratluses ja kolmandaks sama direktiivi artikli 1 punktis 11 sätestatud keeld toodet valmistada, importida, turustada või kasutada (kohtuotsus, 10.7.2014, Ivansson jt, C-307/13, EU:C:2014:2058, punkt 16 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 67 Käesoleval juhul ilmneb kõigepealt, et sellised sätted, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, ei kujuta iseenesest ega sellisena, nagu neid tõlgendavad Iiri kohtud, endast „tehnilist spetsifikatsiooni” direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 3 tähenduses. Tegelikult peetakse selle mõistega silmas üksnes liikmesriigi meetmeid, mis viitavad tootele või selle pakendile kui sellisele ning määratlevad seega toote ühe nõutava omaduse (kohtuotsus, 10.7.2014, Ivansson jt, C-307/13, EU:C:2014:2058, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika). Samas ei ole see ilmselgelt nii nõuete puhul, mida kohaldatakse juhul, kui pooled ei ole teisti kokku leppinud, igasuguste toodete müügi suhtes üldiselt.
- 68 Teiseks ja samal põhjusel ei saa neid sätteid pidada „muudeks nõueteks” direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 4 tähenduses.
- 69 Selles osas on Euroopa Kohus täpsustanud, et asjaomased liikmesriigi meetmed peavad selleks, et neid võiks pidada viidatud sätte tähenduses „muudeks nõueteks”, kujutama endast „tingimusi”, mis võivad oluliselt mõjutada asjaomase toote koostist, olemust või turustamist, eeldusel, et meetmes sisalduvad üldist laadi nõuded ei kujuta endast niisuguseid tingimusi ja järelikult ei saa neid pidada „muudeks nõueteks” (vt kohtuotsus, 10.7.2014, Ivansson jt, C-307/13, EU:C:2014:2058, punktid 26 ja 27 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 70 Kolmandaks ei kuulu põhikohtuasjas käsitletavad õigusnormid direktiivi 98/34 artikli 1 punktis 11 nimetatud tehniliste eeskirjade kategooriasse, kuna see piirdub vaikimisi kohaldatavate lepingutingimuste sätestamisega ega sisalda selle direktiivi mõttes mingit keeldu toodet valmistada, importida, turustada või kasutada või teenust pakkuda või kasutada või teenusepakkujana tegevust alustada.
- 71 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes ei kohaldata direktiivi 98/34 sellistele vaikimisi kohaldatavatele lepingutingimustele, nagu on sätestatud põhikohtuasjas käsitletavates õigusnormides.
- 72 Eeltoodut arvesse võttes tuleb teisele küsimusele vastata, et direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 11 tuleb tõlgendada nii, et põhikohtuasjas käsitletavad liikmesriigi õigusnormid, mis näevad ette, et kui pooled ei lepi kokku teisiti, siis kohaldatakse toodete müügi- ja kasutuskõlblikkuse või kvaliteedi suhtes vaikimisi lepingutingimusi, ei kujuta endast selliseid tehnilisi eeskirju viidatud sätte tähenduses, mille eelnõu tuleb eelnevalt edastada vastavalt selle direktiivi artikli 8 lõike 1 esimesele lõigule.

Kohtukulud

- 73 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. ELTL artikli 267 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et Euroopa Liidu Kohus on pädev tõlgendama eelotsusemenetluses ühtlustatud standardit nõukogu 21. detsembri 1988. aasta direktiivi 89/106/EMÜ ehitustooteid puudutavate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (muudetud nõukogu 22. juuli 1993. aasta direktiiviga 93/68/EMÜ) artikli 4 lõike 1 tähenduses, mille viited on Euroopa Komisjon avaldanud Euroopa Liidu Teataja C-seerias.
2. Ühtlustatud standardit EN 13242:2002 „Ehitustöödel ja tee-ehituses kasutatavate sidumata ja hüdrauliliselt seotud materjalide täiteained“ tuleb tõlgendada nii, et see ei ole siduv liikmesriigi kohtu jaoks, kes vaatab läbi kohtuvaidlust, mis puudutab sellise eraõigusliku lepingu täitmist, mille alusel üks lepingupool võtab kohustuse tarnida ehitustoode, mis vastab liikmesriigi standardile, millega võetakse üle nimetatud ühtlustatud standard, kui see vaidlus puudutab ehitustoodet käsitleva lepingu tingimustele vastavuse määramise viisi või ajahetke, millal kõnealuse ehitustoote vastavust tuleb tõendada.
3. Direktiivi 89/106 (muudetud direktiiviga 93/68) artikli 4 lõiget 2 koosmõjus selle põhjendusega 12 tuleb tõlgendada nii, et ühtlustatud standardiga kooskõlas toodetud ehitustoote kasutuskõlblikkuse eeldus ei kohusta liikmesriigi kohut kindlaks määrama sellise toote müügi- või kasutuskõlblikkust, kui kaupade müüki reguleeriv liikmesriigi selline üldnorm, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, nõuab ehitustootelt selliseid omadusi.
4. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (viimati muudetud nõukogu 20. novembri 2006. aasta direktiiviga 2006/96/EÜ) artikli 1 punkti 11 tuleb tõlgendada nii, et põhikohtuasjas käsitletavad liikmesriigi õigusnormid, mis näevad ette, et kui pooled ei lepi kokku teisiti, siis kohaldatakse toodete müügi- ja kasutuskõlblikkuse või kvaliteedi suhtes vaikimisi lepingutingimusi, ei kujuta endast selliseid tehnilisi eeskirju viidatud sätte tähenduses, mille eelnõu tuleb eelnevalt edastada vastavalt direktiivi 98/34 (muudetud direktiiviga 2006/96) artikli 8 lõike 1 esimesele lõigule.

Allkirjad